

Kanketi lesnih trgovcev v Celju

Kriza v lesni industriji in trgovini se čuti tudi pri nas — V dravski banovini je nad 1000 lesnih trgovcev in 12.000 lesnih delavcev

Ljubljana, 7. novembra.

Les tvori v našem narodnem gospodarstvu važno postavko. Lesna industrija je po vsoj stalno napredovala in tako dosegala svoj delež k zboljšanju trgovske blance. Letos so tudi njej napočili težki časi, predvsem radi silne konkurenčne ruskega lesa. Položaj je tak, da sklicuje Zveza trgovskih gremijev 13. t. m. v Celju anketno, na katero so vabljeni vsi lesni trgovci iz dravski banovine. Na anketi bodo razpravljali o položaju lesne industrije in o ukrepih, ki bi bili potrebnici, da se položaj zboljša.

Kakor lesni trgovci, si prizadevajo tudi lesni delavci, da bi zboljšali svoj gmotni položaj. Njihovo udejstvovanje v tej smerni je zelo težavno, ker so večinoma oddaljeni od prometnih središč in zato težko pristopni organizaciji. Osrednje društvo lesnih deavcev za dravski banovin s sedežem v Ljubljani, ki je edino te vrste pri nas, šteje le okoli 800 članov. To društvo, ki je pred 3 leti praznovalo 30letnico obstoja, se je razvilo iz nekdanjega Društva strokovnih mizarjev za Kranjsko. Tuk pred vojno je pristopilo k Zvezzi avstrijskih lesnih delavcev in se je po prevratu vnovič reorganiziralo.

Društvo razteza svoj delokrog na Ljubljano, Celje, Maribor in na nekatere večje industrijske kraje, kakor Tržič, Rakit id. V primeri s številom lesnega delavstva, ki je zaposleno pri nad 1000 podjetjih lesne industrije in obrti se ceni na 12.000, je društvo širok. Zanimivo je, da znašajo plače lesnih delavcev povprečno 4 Din na uro. Plače mizarjev pa nekaj več: do 5 Din.

Kljub temu, da ne združuje Osrednje društvo lesnih delavcev mnogo članov pod svojim okriljem, je pa vendarle najmočnejše društvo v državi. Zagrebška organizacija n. pr., ki je štela svoj čas (l. 1921) 24.000 članov, jih ima danes komaj okoli 300, beografska, ki se je pred kratkim usta-

novila, pa še manj: okoli 200. Precej manj članov šteje tudi sarajevska organizacija, ki je po številu članstva na drugem mestu: ima namreč 600 članov. Kvalitativno je ta organizacija na višku. Plače znašajo po 8 Din na uro. Zapnimivo je, da obstaja v Bosni lesna podjetja, ki zaposlujejo na tisoče lesnih delavcev. Tako n. pr. Drvar, ki jih ima 5000 v službi.

Na vzpodbudo internacionalne organizacije lesnih delavcev v Berlinu, v kateri so včlanjene omenjene 4 organizacije lesnih delavcev, se je vršila te dni konferenca v Zagrebu, na kateri so razpravljali o združitvi vseh štirih organizacij v eno samo. Šlo je predvsem za to, ali naj bo skupna federalna ali centralistična s sekcijskimi. Po daljši debati je bilo sklenjeno, da se osniva unija lesnih delavcev Jugoslavije s sedežem v Sarajevu. Pisarna unije bo imela skrbeti: 1.) da bo predstavljena vse organizacije lesnih delavcev v državi; 2.) da bo vodila skupno statistiko; 3.) da izenači pravila podpornih institucij poedinih organizacij; 4.) da se ustvari reciprocitet med poedinih organizacijami in 5.) da se izvede združitev poedinih organizacij v eno celoto. Odprto je ostalo: vprašanje, ali se pridruži uniji tudi Podsveta občega radničkega saveza, v kateri je tudi organizirani precej lesnih delavcev.

Ob priliki konference je imel tajnik internacionalne unije v Berlinu g. Friedrich Tarnow predavanje o stanju mednarodnega sindikalnega pokreta. Med drugimi zanimivostmi je navedel, da je organiziranih v sindikalnih organizacijah skupaj nad 44 milijonov delavcev, od teh 14 milijonov v amsterdamski, 12 milijonov pa v komunistični Rusiji. Naloge internacionalnega sindikalnega saveza so se znatno izpremstile. Se nedavno se je tretiralo vprašanje socialno političnih odnosa, dočim se danes vprašanje svetovnega govorita. Torej tri pike ...

jene z najlepšimi nameni in iz še takšne socijalnosti in človekoljubja.

V Gramozni jami sta dve mestni baraki, v katerih prebiva 24 strank. Stene so ometane samo od zunaj, znotraj je gol opaž, pozimi piha v stanovanje kakor skozi rešeto. Pod stanovanjem se razume le en prostor, to je kuhinja, spalnica, jedilnica in dravnica obenem. Stranke tožijo nad ščurki in stenicami — Omenjam, mo to le za primer, kakšna so stanovanja po barakah, da se prepričamo, da barake niso primerne za bivanje ljudi. Treba je se enkrat povdoriti: Primanjkuje cenenih, primernih stanovanj za revne sloje, nihče pa temu ne odpomore, nihče noče ali ne more revnim ljudem omogočiti gradnje primernih domov. Lahko bi se v to svrhu osnovale posebne zadruge, ki bi si nadele to najnajnješo in najakutnejšo nalogo — graditi domove za siromašne sloje. Lahko bi katerikoli denarni zavod dal na razpolago v to svrhu potreben kredit in še marsikaj bi se lahko storilo ... Pa kaj hočemo so pač druge stvari bolj aktuale, bolj potrebne, nujnejše, to bi sicer lahko povedale tri pike, a bi jih najbrž nihče ne razumel ... Optimisti smo, nobena stvar nas ne skrbi in vsestransko napredujemo. Dejstva so pa druga reč, ki se nas prav nič ne tiče, o tem niti ni vredno govoriti. Torej tri pike ...

Zahvala

Težka je ura ločitve, toda sveta dolžnost me kliče zopet v domovino. Ne morem verjeti, da sem bil že pet let deležen Vašega dela, da sem obenem deležen Vaših simpatij. Videl sem uspehe Vaših stremljenj in predvsem Vaše velike ljubezni do naše države, domovine, naroda in njegovih representantov. Za ta globoki bratski čit se Vam iz srca zahvaljujem in čutim, da danes ni treba več izgovarjati gesla zvestoba za zvestobo, temveč samo zvestobo tudi brez računa revanje. Naše sorodstvo — krvno in jezikovno, naše sorodnost mišljenja, naše kulturno zbljanje in oni veliki koridor bratske ljubezni so jamstvo svetle bodočnosti, katero sem videl graditi z delom možgan in čuta. Ne bom pozabil nikdar na lepe čase svojega delovanja v prekrasni Sloveniji, kjer sem mogel konzulovati ne samo z razumom, ampak tudi s srcem. Zahvaljujem se Vam za to južno in čustveno obogatenje in v bočodih svojih stremljenjih Vam bom veden blizu, Vašemu delu pa navdušen brat.

Dr. František Resl.

K današnjemu koncertu

Spored: Glazunov: Koncert za violinino z orkestrom, solist Karel Rupel. Mahler: Zalne pesmi za mrtvo deco. Solistka ga. Vilma Thierry-Kavčíkova. Čajkovski: IV. simfonija. Glazunov: Izmed novejših ruskih komponistov je morda Glazunov najbolj nacionalen in motivično najmanj odiven od ruske narodne pesmi. Pač pa veje iz vseh njegovih del široka slovenska duša polna zdravega optimizma. Vsa njegova dela so izredno sveža in neprisiljena ter polna najrazličnejših muzikalnih lepot. Poleg 8 njegovih simfonij se violinisti koncert skoraj najbolj izvaja. Violinski koncert ima samo en stavek. Izvaja pa ga solist-violinist Karel Rupel in združeni orkester.

Nekaj čudovito lepega, izredno občutnega so Mahlerjeve Zalne pesmi za mrtvo deco. 5 pesmi na nemško Rückertovo besedilo, katero je prevedel Oton Župančič. Mahler, oče teh umotvorov je ravnotov znan kot slaven dirigent kakor kot skladatelj. V obeh svojstvih je bil brezobzoren in zahteval vedno brezpojno izpolnitve vseh svojih umetniških idealov. Maršikdo tudi na vplivnem mestu ga je sovražil, zasmehoval in zapostavljal. A prodrla so njegova dela, čeprav prav za prav šele po njegovi smrti. Velik del njegovih del je nastal pod vplivom Dostoevskoga, ki ga je Mahler fanatično ljubil. V žalnih pesmih se zrcali vsa dobrota in mehkočude. Odlični so ti umotvor v melodiji, še prav posebno pa v orkestralnem partu, ki zveni naravnost čudovito. Mahlerjevih 5 pesmi vpliva izredno močno na vsako količinko dozveto in sprejemljivo dušo. Sklepno točko tvori Čajkovskega IV. simfonije. Najbrž je to najlepše delo, kar jih je napisal veliki ruski avtor. Polno je temperamenta, ki se stopnjuje mestoma do brutalnosti, začenja energičnim uvodom pihalnih inštrumentov, ko pa se umiri, priča godala glavno temo skoraj sentimentalnega značaja. Ta pa se kmalu razvije do dramatičnih zapletov. Stranske teme prinaša mirnejše in ljubeznejše nastrojenje. Po daljšem stopnjevanju se oglašajo zopet uvdene trobente, ki uvajajo obširno izpeljavo. Kratki coda zaključuje prvi stavek. Glavna misel II. stavka, mehka pesem v narodnem tonu je igранa v obli. Prevzamejo jo violončeli in posneje v interesantski modulaciji godala. Zopet sledijo mehke sinkope, ki preidejo zopet v prvo misel, katera izveneri v mojstrskem zaključku. Tu je toliko občutkov in reaktivno lepih plemenitih melodij, da morajo poslušalca priznati. Živahan scherzo je ženjalno zanimalen. Njegov konec tvorijo kombinacija prve in druge teme, ki jo izjemoma izvajajo tri skupine orkestra: les, truba in tolka ter picciato godal. IV. zapljušni stavki začenja celotni orkester z energično in živahnem temo. Sledi tipičen ruski motiv, ki je nekoliko melanholičen. Vračamo se k prvotnemu stavku, ki prinaša prvo misel. Tu vse vre in kipi, polno je energije in razkošja barv. V živi izmenjavi se razvijajo stavki do skrajne strette, katero nepriznatičkovano prekine uvdini tema prvega stavka. Zaključek simfonije je izredno močen. Tako samo par misli o tem velepotemembriškem programu, kl bo brez dvoma tu di umetniško dovršeno izvajan. Program in ver študij je delo opernega ravnatelja gosp. Mirka Polka, orkestralni del izvaja naš

odlični operni orkester v družbi s člani Orkestralnega društva Glasbene Matice. Kot solista sodeluje ga Vilma Thierry-Kavčíkova in violinist Karel Rupel, vsak v svojem pogledu umetnik in odličen mojster.

Razširjenje plinskega omrežja v Ljubljani

Cestno plinsko omrežje v Ljubljani se že dalj časa ni v večji meri razširilo klub temu, da raste mesto ob Dunajskih cestih in da so nastale razne velike stanovanjske konstrukcije na periferiji mesta.

Da se tudi tem stanovalcem omogoči raba plina, bo mestna plinarna v prihodnjem letu takoj v zgodnjih pomladih priglaša polagajanje plinske vode in sicer po onih ulicah in cestah, s katerimi se priglaša največ strank. Na razpolago je v celiem 10.000 m plinskih cevi, torej toliko, da bo skoro vseki prošnji lahko ugodeno.

Zato se s tem vsi reflektanti na plinsko kurjavo naprošajo, da se priglaše že sedaj mestna plinarna za rabo plina, ker se bo pozimi sestavil program za dela v prihodnjem letu in se ta program spomladis ne bo več menjal.

Zato letos pa se položi plinski vod po Dunajskih cestih do odcepja Vodovodne ceste, tako da je množno oddajanje plina na obe strani Dunajske ceste. Po cesti za Gradom ob Gruberjevem kanalu se istotako polagajo močne plinske cevi, da se s tem ojači pritisik plina na Karloški cesti in da bo mogoče izpeljati plinski vod tudi na Prule.

Nadalje opozarjam tudi vse posestnike onih vil in stanovanjskih hiš, ki se sedaj grade, da se opremi stavba takoj s plinskimi vodi, ker so tozadenvi stroški pri suravo izvršeni stvari mnogo nižji kot pri izgotovljeni zgradbi. Proračune in informacije daje brezplačno mestna plinarna. Na razpolago so tudi vsi prospekti plinskih aparativov; v tekočem mesecu se prirede tudi več predavanj in poskusnih kuh, tako da se vsakodobno lahko tudi na teh prireditvah informira in prepravi o prednosti plinskih naprav.

Iz gledališke pisarne

DRAMA

Začetek ob 20.

Petak, 7. novembra: Zaprt.

Sobota, 8. novembra: Mladotjetje. Red A. Nedelja, 9. novembra ob 15: Janezko-Nosanček, mladinska predstava. Izven. ob 20: Gospa ministrica. Ljudska predstava ob znižanih cenah. Izven.

Ljubljanska drama vprizori v soboto 8. t. m. Andrejevo dramo Mladost letje za abonma reda A.

V nedeljo 9. t. m. ob 15. uri mladinska predstava Janezko-Nosanček, ob 20. uri Nušičeva komedija Gospa ministrica kot ljudska predstava pri znižanih cenah.

Gospa Mira Danilova: Neffatova je zadebla srečko za 25.000 rubljev v Alekseja Tolstega komediji »Serija A-00001«, ker igra glavno žensko vlogo. Komedija predstavlja na lakih in ljubek način vso krizevo pot te srečke, ki po dolgem romanju spet pride v roke Ljubi. V ostalih vlogah so zaposleni vsi gospodje dramskega ansambla. Režijo vodi g. prof. Šest.

OPERA

Začetek ob 20.

Petak, 7. novembra: Zaprt.

Sobota, 8. novembra: Grof Luxemburški. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 9. novembra ob 15: Evgenij Onegin. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. ob 20: Mascotta, premjera. Izven.

Poslovilna predstava gospe Vere Balatkove: V soboto dne 8. t. m. se pojede v ljubljanski operi znana in priljubljena opereta Grof Luxemburški kot poslovilna predstava gospe Vere Balatko. Gospa Balatko je bila članica slovenske gledališča od leta 1908 dalje, vselej zvesta in dobra umetnica, bodisi na dramskem ali pa na opernem odrusu. Kreirala je celo vrsto ženskih vlog, včasino izmed njih s prav izvrstnim uspehom. Sedaj se poslavljajo in odhajajo iz Ljubljane v svojem soprogu, ki je ugleden in sposoben kapelnik češke operе v Brnu. Občinstvo vabimo, da v velikem številu posetite to predstavo. Predstava je izven abonmana, pri znižanih, ljudskih cenah.

Evgenij Onegin, kot popoldanska ljudska predstava. V nedeljo, dne 9. t. m. bo vprizorila ljubljanska opera ob 3. uri popoldne Čajkovskega opero »Evgenij Onegin« z gospodom Primožičem, gdje Majdičev in g. Gostičem v glavnih partijah. — Zvezre ob 20. uri druga opereta novitje tekoste sezone. Vprizor je Edi Andranova opereta »La Mascotte« (Angleški sreček), ki se odlikuje po krasni glasbi. Dirigent g. Stritof, režiser g. Bratko Kreft. V večjih partijah sodelujejo: gg. Poličeva, Španova, Drenovec, Jenko, Peček in Povhe. Nastopi tudi celokupni balteni zbor pod vodstvom mojstra g. Golovina.

V nedeljo 9. t. m. se vprizori zvezre ob 20. uri druga opereta novitje v tekoči sezoni in sicer Edi Andranova »La Mascotte« (Angleški sreček). Delo je starejšega datuma in se odlikuje po krasni glasbi. Opereto so naštudirali dirigent g. Stritof, režiser g. Kreft in plesni mojster g. Golovin. Gospod Kreft je znan po svojem udejstvovanju kot režiser na dijetantskih održih, gledališki kritik in pisatelj. To pot se predstavi kot režiser na poklicnem održu in sicer s smernicami slavnega ruskega režisera Tairova. Sodelujejo v večjih partijah gg. Poličeva, Španova, Drenovec, Janko, Peček, Povhe. Nastopi celokupni balteni zbor z g. Golovim na čelu.

Gostovanje tenorista Stepnjovskega. Po razdobju 10 let pride zopet med nas poljski tenorist Josip Stepnjovski, ki bo pel dne 22. t. m. partijo Lenskega v operi »Onegin«. Gospod Stepnjovski je bil tekom teh desetih let član oper v Poznanju, Varšavi in je sedaj prvi tenor oper v Katovicah. Predstava, kateri bo dal naš poljski gost brezvdoma sijaja, se bo vrnila izven abonmajno že danes vse ljubitelje naše opere, predvsem pa prijatelje Poljikov.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Petek, 7. novembra 1930, katoličani: Engelbert, pravoslavni: 25. oktobra, Markijan.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Opera in drama: Zaprti.

Simfončni koncert ob 20. v Unetu.

Kino Matica: Kneginja čardaša.

Kino Ideal: Ukradeni avto.

Kino Ljubljanski dvor: General don Maquel.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Leustek, Resljeva cesta, Bohinc, Rimška cesta.

Dnevne vesti

— Admiral Koch in pisatelj Bartulović v Pragi. V sredo sta posetila viceadmiral Koch in pisatelj Bartulović pristničice v Holešovicih. Na poslopijih in ladjav so vihrale zastave. Admiral si je ogledal v velikim zanimanjem vse pristničice naprave in najmodernejši tip češko-slovaške motorne ladje »Ressela«. Potem si je ogledal javno skladisče, upravo Vtvaradino in ladjedelnicu vltavsko-labske družbe. Končno sta se admiral Koch in pisatelj Bartulović odpeljala v spremstvu predstavnika oblasti, Jadranske Straže in Čsl. Obče bivših mornarjev z državnim parnikom »Stefanik« iz Holešovic do Barandova. Na ladji je vihrala jugoslovenska zastava. Vožnja je bila končana v češko-slovaškem Jachtklubu, kjer je povabil predsednik dr. Kubiček gosta na čaj. Predsednik češkoslovaškega Narodnega sveta poslanec Prokupek, ki je na boleznskem dopustu, je posal vicedurmu Kochu in generalnemu tajniku Jadranske Straže Bartuloviču pozdravno pismo, v katerem želi obilo uspeha pravičnim zahtevam Jugoslovenov pri obrambi siovanke zemlje na Jadranskem morju.

— Opozorilo društvo. Kr. banska uprava dravske banovine v Ljubljani razglaša: Nekatera društva vlagajo prošnje, da bi jih kr. banska uprava oprostila plačila banovinske taksa na plesne prireditve, kojih čistič dobitek je določen za kulturne, humanitarne in druge občekoristne namene. Ker uredba o banovinskih davščinah ne predvideva nikakih oprostitev, se vsi prirediti opozarjajo, naj takih prošenj ne vlagajo, ker jim kr. banska uprava ne bi mogla ugorditi.

— Zupančeve pesmi v francoskem predvodu. G. L. Tesnière, bivši upravnik francoskega inštituta v Ljubljani, profesor slovanskih jezikov in literature na univerzi v Strassburgu, izdaja knjigo pod naslovom »O. Zupančič«. (Knjiga, ki izide sredi decembra) obsegala 450 strani, format 14×20 cm, debela bo 4 cm. Ovitok bo bel. Knjiga vsebuje bio- in bibliografski uvod o O. Zupančiču, študijo o pesnikovem simbolizmu in pa številne francoske prevode pesnikovih del. V subskripciji bo cena knjige: 45 Din za navadno izdajo, 100 Din za izdajo na lukuznem papirju (samo za subskripcijo in je drugače ne bodo prodajali). Cena je torej izredno ugodna in mnogo nižja, kot jo bo imela knjiga pozneje v knjigarni. Omenjena popusta po bodo deležni le oni, ki se na knjigo naročate in plačajo znesek že v napred. Subskripcija bo trajala približno dve tedni, zato prosimo, da ne odlašate z njo.

— Iz odvetniške službe. V imenu advokatske komore v Ljubljani je bil vpisan Teodor Sbrizaj s sedežem v Gornjem gradu.

— Prepoved zahajanja v krčme. Okrajno glavarstvo v Kranju je prepovedalo delavcu Francetu Zajcu iz Sv. Valburge zahajati v krčme za dobo dveh let.

— Komisija za polaganje izpita za lekarstvo. Minister za socijalno politiko in narodno zdravje je imenoval v komisijo za polaganje državnega strokovnega izpita za prehod iz pravne v pomožno skupino lekarstev in načelnika oddelka socijalne politike in narodnega zdravja pri banski upravi v Zagrebu dr. Josipa Hribarja kot predsednika, profesorja filozofske fakultete dr. Antona Vrgoča in profesorja medicinske fakultete dr. Frana Bubanoviča na kot člena.

— Praktičen koledar za trgovce in spletne poslovne ljudi je izdal že tretjič dr. Černe, z naslovom »Poslovni koledar 1931«, ki mu je priložen tudi poslovni adresar za vso državo s podatki o uradih, poštah, prebilavstvu in z naslovi denarnih zavodov, advokatov, javnih beležnikov, hotelov, špediterjev, konzulatov in informacijskih birojev po vseh kolikaj važnih krajih, da trgovec nikdar ne pride v zadrgo, če potrebuje informacije o kakem neznanem mestu — vse potrebno je v tem alfa po krajih alfabetično urejenem adresarju. V praktično opremljeni knjigi je razen rim-katoliškega, pravoslavnega, židovskega in muslimanskega koledara tudi obširen beležni koledar, ki zadostuje potrebam vsega poslovnega človeka, ter še posebna beležnica. Izpolnjeno je pa koledar s podatki o kraljevskem domu, o naših letovščih, s statističnimi ekonomskimi podatki, z običajnimi pristojbinami, službenimi tečaji valut, z denarnim tabelo 36 držav ter obrestnim divizorjem, s poštno tarifo, s predstavniki Jugoslavije in z advokati v inozemstvu ter z na narodno-ekonomskimi publikacijami ter oglasi. Res vsebinsko bogati koledar, ki stane le 30 Din, se naroča pri izdajatelju dr. Ivanič Černetu, Ljubljana, Miklošičeva 6, prodaja ga pa tudi knjigarna Tiskovne zadruge na oglu Selenburgove in Knafjeve ulice v Ljubljani.

— Jugoslovanska gasil. zveza Ljubljana vabi vse prostovoljno gasilna društva ljubljanske, borovniške, ižanske, kamniške, kranjske, savske in vrhnjske gasilske župe k slavnostnemu sprejemu g. ministarskega predsednika generala Petra Živkoviča ter ostalih gg. ministrov v nedeljo, dne 9. novembra t. l. Zbirališče ob 1/4 na 9 zjutraj pred Mestnim domom v slavnostnem kroju s čepico. — Josip Turk I. r., starosta; Franc Pristovšek I. r., tajnik.

— Obsodba beograjskega odvetnika Božič potrjena. Našim rezervnim oficirjem dobro znani beograjski odvetnik in pooblaščenec beograjske občine Bogomir Božič je bil v septembri obsojen na 3 meseca zapora in 18.000 Din globe, ker je razčilil odvetnika Milorada Bogdanoviča. Apelacijsko sodišče je razsodilo potrdilo.

— Zastoj v kupciji s slavonskim hramom. Težka gospodarska kriza ima neugodne posledice tudi za kupcijo s slavonskim hramom. Cepav je slavonski hram po svoji kakovosti zmanj Širok Evropi, ni nobenega povpraševanja po njem. Vse licitacije v Vinkovcih. Novi Gradiški in Petrovaradinu so postale dozad brez uspeha. V Novi Gradiški so cene lesu padle za 20%.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno, v splošnem pa boljše vreme. Včeraj je bilo po vseh krajih neše države oblačno, po nekaterih celo dežno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu in Skopju 17, v Sarajevo 16, v Zagrebu in Splitu 15, v Ljubljani 11, v Mariboru 10.2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 7638 mm, temperatura je znašala 6.6.

— Strahovita nesreča na novi stavbi. V Benkovcu pri Biogradu na morju se je v ponedeljek pripetila strašna nesreča, o kateri smo kratko že poročali. Okrog 8. zjutraj se je nenadoma porušil oder nove stavbe, na katerem je bilo 7 delavcev in 500 kg kamena. Delavci so strelomglavili v globino, nanje se je pa vsulo kamene deske in težko tramovie. Izpod ruševin so potegnili vsega delavca Svicažar in Gulica iz vasi Zapužane, očeta mnogih otrok. Neki delavec je med prevozom v bolnico umrl, dočim se četrti bori s smrto. Dva druga delavca sta težje poškodovana, dočim je eden zadobil samo lažje poškodbe. Na kraj nesreče je takoj odšla komisija sodnikov in strokovnjakov ter uveljavila preiskavo. Poslopie je gradil inž. Marin Bezič, ki je pa bil v času nesreče odsončen. Gradnjo je nadzoroval tehnik Petrička Rus, katerega so orožniki aretirali.

— Trile mrtvi zaradi enega dekleta. V malih vasi Rešetarovo pri Dugaresi so te dni vasovali fantje iz vasi Maletič in Lišnica pri nekem dekletu. Zaradi niso se se že dolgo sovražili, usodnega dne je pa prišlo do spopada. Vsi skupaj so do 2. ure zjutraj popolnili, potem so šli pa domov. Prvi so šli iz gostilne Lišnican, ko so pa malo pozneje zapustili gostilno fantje iz Maletiča, so jih Lišnican napadli z noži in koli. Na bojišču so obležali težko ranjeni Janko Halovančič, Jovo Bačić in brata Vranič. Halovančič je kmalu izkravel, Bačić je umrl med prevozom v bolnico, eden bratov Vranič pa v bolnici, dočim se četrti žrtve divaškega napada še bori s smrto. Orožniki so več napadalcev že prijeli in izročili sodišču.

— Malacko obsojen na dve leti ječe. Počali smo včeraj o zanimivem procesu, ki se je pričel v Somboru proti 20letnemu posnekovemu sinu Vladu Malacku, ki je v Novem Vrbasu streljal na šoferja Jakoba Bohra ter ga tudi z nožem ranil. Malacko je bil obtožen poskušenega umora. Obsojen je bil na dve leti težke ječe, dočim je bil Bohr, ki je bil obtožen prekoračenja silobrana, ker je streljal na bežečega Malacka, oproščen.

— Motociklišča nesreča. Na državni cesti blizu Velikih Lašč se je včeraj z motociklom ponesrečil 30letni preglednik finančne kontrole Vinko Kordiš. Padel je z motorja in se občutno poškodoval na glavi in po rokah. Morali so ga prepeljati v ljubljansko bolnico.

— Motociklišča nesreča. Na državni cesti blizu Velikih Lašč se je včeraj z motociklom ponesrečil 30letni preglednik finančne kontrole Vinko Kordiš. Padel je z motorja in se občutno poškodoval na glavi in po rokah. Morali so ga prepeljati v ljubljansko bolnico.

— Automobilka nezgoda pri Ortneku.

Dne 4. t. m. je trčil na želesniškem prelazu pri Ortneku osebni avto z obveznikom g. Novaka iz Ribnice ob tovorni vlak, ki prihaja popoldne iz Ljubljane. Avto je vozil proti Ljubljani in le šoferjevi prisotnosti duha se imata zahvaliti v avtu se vozeči gg. K. in D. Ž. Ribnice, da sta odnesla zdravno in celo kožo, ker je prvoimenovani momentalno zavrl vse zavore avtomobila, čim je vlak zagledal. Avto je zadobil male poškodbe. Samo sekunda razlike bi lahko povzročila strašno nezgodo. — Zopet opomin voznikom: »Pazite na vlak!«

Iz Ljubljane

— Ij Sprejem g. ministarskega predsednika. Vabilo se vsa tukajšnja društva katerekoli vrste, da se udeleže sprejema pred koločvorom v nedelji. Društva, ki imajo zastave, naj bi prišla z zastavami, in če imajo kroj, tudi v kroju. Ženstvo vabimo, da bi prišlo čim številnejše v narodni noši. — Po zadnjih dispozicijah pride g. ministarski predsednik šele okoli 10. dopoldne, ne ob 8. Društva bodo reditelji razvrstili pred koločvrom: na peron pojdejo samo zastopniki oblastev, ker bi sicer ne bilo prostora za vse.

— Ij Oh 10-letnici Podpornega društva slepih v Ljubljani. Društvo je bilo ustanovljeno 7. novembra 1920, namen istega je povzdigoval duševno in telesno blaginje slepih, poviševati njih zmožnost do dela. Društvo dosegla svoj namen z javnim nabiranjem protostoljnih darov, v dobi 10 let je izdalo slepim na podporo 145.000 Din in na brezobrestem posojilu 180. 000 Din. Društvo se najiskrenje zahvaljuje javnosti za naklonjenost ter se priporoča nadaljnemu sočustovanju vsej javnosti, da čim lažje lažbo dedi slepih, ki so siromaki v velikih slučajih brez svojcev in doma prepričeni občinam in dobrim ljudem. Odbor.

— Ij Roklamna oddaja plinskih likalnikov. Da se simboli uvede likanje s plinom, ki je v drugih mestih tako zelo razširjeno, odaja mesta plinsarna 100 garnitur likalnikov proti plačilu mesečne najemščine Din 5. V tej svoti je vračenjena tudi obraba lepih poniklanih likalnikov, ki so ravnotako praktični kot likalnik v električno stropu, le s to razliko, da so stroški likanja s plinom polovico nižji, kar je za večino prebivalstva največja pomena. — Mestna plinsarna.

— Ij Mestna plinsarna živahnost razširja svojo napeljavo na vse strani, kjer se ni plina, predvsem na periferijo in novejše dele mesta. Bežigrad, ki je že okraj zase, ima samo električno, dočim plin pogreša zlasti ker se je isti začel uveljavljati v modernem gospodinjstvu. Tudi na Prulaju je mnogo novih hiš brez plina. Zdaj se bo temu odpomoglo. Po Dunajski cesti od želesniškega prelaza proti Posavju polagajo glavno plinovodno cev v premeru 175 mm, od katere se odcepijo manjše cevi v stranske ulice; odcepje pri glavni cevi izvrsujejo obenem s polaganjem glavne cevi tako, da se bodo lahko stranske cevi priključile takoj ali pozneje. Glavna cev bo položena v dolžini približno 1100 m, ob obstoječe napeljave omrast rampe do transformatorja pri artillerijski vojašnici. Ko bodo gotovi

s polaganjem glavne cevi, bodo takoj položili še stranske. S tem bo Bežigrad prekrbljen plinom, pa tudi naselite za artijerijsko vojašnico; konzumentov bo dovolj, četudi je ta del mesta dobro elektrificiran, ker plin električni zadnje čase uspešno konkurira, ne tolko pri razsvetljavi, pač pa v ozemlju gospodinjstvu, pri kuhi, gretji prostorov, pri stanovanjski kopalcnih (plinskih pečeh za gretje vode) pa mu niti električna ni tekme itd. Ena glavna plinovodna cevi polagajo tudi zdaj Za grdom, da preskrbe s plinom Prule in spletom dolenskega okraja. Kakor vidimo, je Ljubljana letos vsestransko agilna kot še nikoli. Želim, da bi ostala še v naprej!

— Ij Pred Figovcem, na križišču Dunajske in Celovške ceste v Dalmatijevi ulici, so včeraj na vse pretege hiteli s polaganjem telefonskega kabla, da so danes lahko nadejivo izpeljalo tramvaj: včeraj je tam gradnja tramvajske proge stala zaradi polaganja kabla. Delali so tudi ponochi.

— Ij Cesta na pivovarni Union in igrišču Ilirije od Celovške do Medvedove ceste je zaradi živahnega avtobusnega prometa, ki se zdaj ne more vršiti po Celovški cesti v strašnem stanju. Kotanje se takšno kot bi jih izkopalne granate. Ni pa le zaradi avtobusov takšna, temveč tudi zato, ker strada gramozata, ki bi jih zacelil grozne rane. Čudno je, da avtobus prevozo prepreči brez nezode.

— Ij Cesta na pivovarni Union in igrišču Ilirije od Celovške do Medvedove ceste je zaradi živahnega avtobusnega prometa, ki se zdaj ne more vršiti po Celovški cesti v strašnem stanju. Kotanje se takšno kot bi jih izkopalne granate. Ni pa le zaradi avtobusov takšna, temveč tudi zato, ker strada gramozata, ki bi jih zacelil grozne rane. Čudno je, da avtobus prevozo prepreči brez nezode.

— Ij Cesta na pivovarni Union in igrišču Ilirije od Celovške do Medvedove ceste je zaradi živahnega avtobusnega prometa, ki se zdaj ne more vršiti po Celovški cesti v strašnem stanju. Kotanje se takšno kot bi jih izkopalne granate. Ni pa le zaradi avtobusov takšna, temveč tudi zato, ker strada gramozata, ki bi jih zacelil grozne rane. Čudno je, da avtobus prevozo prepreči brez nezode.

— Ij Cesta na pivovarni Union in igrišču Ilirije od Celovške do Medvedove ceste je zaradi živahnega avtobusnega prometa, ki se zdaj ne more vršiti po Celovški cesti v strašnem stanju. Kotanje se takšno kot bi jih izkopalne granate. Ni pa le zaradi avtobusov takšna, temveč tudi zato, ker strada gramozata, ki bi jih zacelil grozne rane. Čudno je, da avtobus prevozo prepreči brez nezode.

— Ij Cesta na pivovarni Union in igrišču Ilirije od Celovške do Medvedove ceste je zaradi živahnega avtobusnega prometa, ki se zdaj ne more vršiti po Celovški cesti v strašnem stanju. Kotanje se takšno kot bi jih izkopalne granate. Ni pa le zaradi avtobusov takšna, temveč tudi zato, ker strada gramozata, ki bi jih zacelil grozne rane. Čudno je, da avtobus prevozo prepreči brez nezode.

— Ij Cesta na pivovarni Union in igrišču Ilirije od Celovške do Medvedove ceste je zaradi živahnega avtobusnega prometa, ki se zdaj ne more vršiti po Celovški cesti v strašnem stanju. Kotanje se takšno kot bi jih izkopalne granate. Ni pa le zaradi avtobusov takšna, temveč tudi zato, ker strada gramozata, ki bi jih zacelil grozne rane. Čudno je, da avtobus prevozo prepreči brez nezode.

— Ij Cesta na pivovarni Union in igrišču Ilirije od Celovške do Medvedove ceste je zaradi živahnega avtobusnega prometa, ki se zdaj ne more vršiti po Celovški cesti v strašnem stanju. Kotanje se takšno kot bi jih izkopalne granate. Ni pa le zaradi avtobusov takšna, temveč tudi zato, ker strada gramozata, ki bi jih zacelil grozne rane. Čudno je, da avtobus prevozo prepreči brez nezode.

— Ij Cesta na pivovarni Union in igrišču Ilirije od Celovške do Medvedove ceste je zaradi živahnega avtobusnega prometa, ki se zdaj ne more vršiti po Celovški cesti v strašnem stanju. Kotanje se takšno kot bi jih izkopalne granate. Ni pa le zaradi avtobusov takšna, temveč tudi zato, ker strada gramozata, ki bi jih zacelil grozne rane. Čudno je, da avtobus prevozo prepreči brez nezode.

— Ij Cesta na pivovarni Union in igrišču Ilirije od Celovške do Medvedove ceste je zaradi živahnega avtobusnega prometa, ki se zdaj ne more vršiti po Celovški cesti v strašnem stanju. Kotanje se takšno kot bi jih izkopalne granate. Ni pa le zaradi avtobusov takšna, temveč tudi zato, ker strada gramozata, ki bi jih zacelil grozne rane. Čudno je, da avtobus prevozo prepreči brez nezode.

— Ij Cesta na pivovarni Union in igrišču Ilirije od Celovške do Medvedove ceste je zaradi živahnega avtobusnega prometa, ki se zdaj ne more vršiti po Celovški

K. R. G. Brown:

47

Vitez enega dne

Roman

— O! — je vzkliknila Clytie prestrašeno. Hotela je vstati, pa je omahnila nazaj, ko je planil razjarjeni Peter k nji in zamahnil nad njo.

— Gil — čk — kr. — je zajecljal ves iz sebe.

Hotel je nekaj zakričati, pa ni mogel. Nameraval je odkrito povedati, kakšno mnenje ima o nji, o njemem vedenju, manirah in zakonu. Toda jesa mu je bila tako stisnila grlo, da sploh ni mogel govoriti. Obstal je pred njo in zdelo se je, da ji zdaj zavije vrat. Ko je pa spoznal, da z besedami pri tem strašilu nič ne opravi in da bi bil ves trud zaman, se je obrnil in izginil med drevjem.

Po njegovem odhodu je bilo nekaj časa vse tiko. Končno je Clytie strupeno zamrtila:

— O, ti strahopete!

Filip, ki je še vedno čepel pod dresom, jo je plaho pogledal in tipal okrog sebe po očah.

— In ti še misliš, da si mož? — je nadaljevala Clytie vsa iz sebe. — Pusti, da te trešči ob tla navaden potepuh, kakor — kakor vrečo krompirja.

Filip je ta čas našel očala in se počasi pobral. Previdno si je osnažil oni del telesa, ki se je bil prvi dotaknil zemlje.

— Zares, draga moja, — je pripomnil v svojo obrambo, — na to sploh nisem bil pripravljen in...

— Ha, ha, — se mu je rogal žena.

— Ne stoj tu in ne izmisljaj si pretvez za svojo strahopetnost. In ti misliš, da si...

— Zares, draga moja, jaz...

Pustimo ju, naj se pomenita, kakor vesta in znata.

Ta čas je hotel Peter Quentin Cardinal skozi gozdic in čez senožet, da se je kar kadilo za njim. In spotoma se je polagoma umirjal, kajti jeza pri njem nikoli ni trajala dolgo. Ko je prispeval do stezice, ga je bilo samo še sram, da se je tako spozabil. Bilo mu je jasno, da je ravnal zelo grdo in da stanovalcu komedijantskega vozičnika nista mogla ravnati drugače, kajti njezina zunanjost ju je bila zapeljala v zmoto. Vests mu je začela očitati, da je storil ubogemu slikarju krivico, in že se je hotel vrniti in prosliti odpuščanja, ko je opazil nekaj, kar ga je tako presenetilo, da je pozabil na vse drugo.

Pred njim se je vila zadaj sem, zdaj na sto metrov daleč ozka stezica, toda o plemeniti Jeanni Craigovi, ki bi ga bila moral čakati tu, ni bilo duha ne slaha.

XII.

Ogorčeni dostojanstvenik.

Občutki sira Waltera Bellerbyja, ko je odprl vrata svakove garaže in našel samo praznoto tam, kjer bi moral čepeči skesan grešnik, se dajo primerjati z občutki poglavjarja ljudožrskega plemena, ki je imel naročen za večerijo golaž iz misjonarja, pa mu ride kuhar povedat, da je skočila kraljevska delikatesa v morje in da je polrustal morski som. Vedno je prijetno čuti, da je pravica na naši strani in da lahko stopimo pošteno na prste tistem, ki je nam kaj storil. Sir Walter je bil zelo maščevalnega značaja in zato se ne smemo čuditi, da si je bil sestavil med potjo iz Sandhavna govor, ki naj bi strl Petra v prah. Bil je torej zanju hud udarec, ko je videl, da si je bil zmanj pripravil tako lep govor. Bil je

tako globoko razočaran, da prvi hip sploh ni hotel verjeti svojim očem, temveč je planil v garažo in se oziral na vse strani v nadi, da pričara sama sila njegove jeze lopeva nazaj.

Toda taki čudeži se ne gode. Garaža je bila — če ne štejemo praznih škatelj in malo orodja — tako prazna, da bi se niti zajček ne mogel skriti v nji. Naj je že bil Hobbyjev sošolec kjer-koli, v garaži ga prav gotovo ni bilo.

— Prokleto! — je zamrmljal sir Walter. — Kaj pa to pomeni? Ta prisnjenci Horac je vendar jasno povedal, da je Cardinal zaprt v garaži. Garaža je tu, o Cardinalu pa ni duha ne sluha. Kletka je prazna, ptiček je odletel. Sir Walter, ki si je obeta izreden užitek z zmerjanjem premetenega v drznega falota, je stal molče sredi garaže in si gladi brado. Kar se mu je obraz nekoliko zjasnil, kajti spomnil se je, da se tudi Horacu včasi posveti v glavi in da je najbrž vedel, da garaža ni posebno varen kraj za takega lopova kot je Cardinal. Gotovo ga je zaprl kam drugam. Da, tako bo in nič drugače. Toda kje tiči Horac? To je temu kozlu podobno, je razmišljal sir Walter ves ogoren, da svaka ni doma. Tako ga mora poiskati, da zve kako in kaj.

In tako se je sir Walter obrnil, da odide iz garaže. Toda tisti hip je poseglal vmes usoda, ki ima zelo dobro razvit zmisel za humor. Od morja je zapihal močan veter, upril se je v odprt vrata in jih na vso moč zaloputnil. V garaži, ki ni imela oken, je nastala naenkrat tema. Še bolj se je pa stemnilo v glavi sira Waltera, ko je spoznal, da se vrata ne dajo odpreti.

Prvi hip seveda sploh ni mogel verjeti, da se je res ujel. Bilo je nemogoče, da bi se usoda tako norčevala iz častitljivega poslanca za okraj Battersmith. Sele ko je moral po brezuspešnem prizadevanju razbiti vrata počivati in lovit sapo, je spoznal bridko resnico v vsem njenem obsegu. Iz garaže ni mogel. Ključavnica, ki jo je bila Jeanne nalomila z vilami, se je po čudnem naključju vrnila v prvotno lego. Usoda je pa hotela opraviti to delo še temeljiteje in tako so se postavile Jeanne vše pokonci in zabarikadiral garažo. Čim bolj se je sir Walter zaledaval v vrata, tem manjša je bila verjetnost, da bi se odprl.

Navadnemu človeku bi bilo takoj jasno, da je položaj kočljiv. Toda sir Walter ni bil ustvarjen za filozofiranje. V takih trenutkih težke preizkušnje se navadno pokaze, kaj je v človeku. A sir Walter se, odkrito rečeno, ni posebno odlikoval. Ko se je bil prepričal — kakor malo prej Cardinal — da iz garaže ni drugega izhoda, se je začel besno zaletavati v vrata, vnes je pa klical na vse grlo doktorja Buntinga. Toda posledica je bila samo odraža rama in bolečine v grlu. In tako se je končno ustavil in začel na vso moč razbijati s pestimi po vratih. Kar je zaslil zunaj ropot. Nehal je razbijati, da bi bolje slisal. Pot mu je oblival celo. Ropot se je ponovil in sir Walter si je zadovoljno oddahnil. Nekdo je prihalil v garaži, stopal je počasi in trdo.

Noben ponesrečenec na morju se ne more tako razveseliti resilnega čolna, kakor se je sir Walter težkih korakov.

— Halo! — je zakričal hriپavo. — Pojdite sem! Odprite tale vrata!

Koraki so se približali garaži in kmalu je začel nekdo razbijati po vratih, ki se še vedno niso hotela odpreti. Končno je ključavnica glasno zaškrivala v vrata so se na stežaj odprli. Sir Walter je planil iz garaže in obstal pred visokim, krepkim orožnikom.

— He, — je zagodrnjal orožnik.

6560 milijonov domaćih živali

Največ je na svetu psov, ovac in goveje živine, najmanj pa severnih jelenov

Naravno je, da statistični podatki o številu domaćih živali na vsem svetu ne morejo biti točni, ker temelje na več ali manj površnih informacijah, kajti šteje živali po vsem svetu je skor izključeno. Zato imajo svoj pomen samo v poedinčnih relacijah.

Zdaj je na vsem svetu 580 milijonov glav goveje živine. Od tega odpada na Indijo 150 milijonov, na Rusijo 70, na Zedinjene države 60, na Argentino 38, na Brazilijo 22, na Nemčijo 18 milijonov. Človek bi mislil, da mora biti v Avstraliji in Afriki tudi mnogo goveje živine. Toda v teh dveh delih sveta je komaj 10 milijonov glav goveje živine. Izvzemši arktične kraje ni na svetu dežele, kjer bi goveda sploh ne poznali.

Nasprotno pa skoro v celi Kitajski ni ovce in vendar so ovce domače živali, ki jih je na vsem svetu najmanj 640 milijonov. Rusija ima 125 milijonov ovac, Avstralija 100 milijonov, Zedinjene države 37, Indija 35, Argentina in južna afriška unija po 30 milijonov. Na tretjem mestu so prašiči, ki jih je na vsem svetu 260 milijonov. Zedinjene države jih imajo 55 milijonov, Kitajska 45, Rusija in Nemčija po 22, Brazilija in Norveška po 12 milijonov. Prasicev nimajo v Indiji in zelo malo jih je v Turčiji.

Vse države, v katerih rede drobnini.

Harakiri obupanega očeta

Na eni glavnih ulic francoskega mesta Issy-les-Moulineaux se je odigral te dni strahovit prizor. Po ulici je korakal mož obupanega obrazu in že na zunaj se mu je poznalo, da je tujec. Kar je potegnil iz žepa dolg nož in si razparil z njim trebuh. Ves okrvavljen se je zgrudil, toda bil je še toliko pri močeh, da je pobral debel kamen in se udaril večkrat po glavi.

Harakiri je način samomora med orientalskimi narodi, zlasti med Japanci. Zato so oblasti takoj domnevale, da gre za tuje iz orienta. In res so spoznale v njem armenskega trgovca s preogrami. Vzrok obupnega dejanja je bila nedavna smrt njegovega sina-edinca. Težko ranjenega Armenca so preprelili v bohincu, kjer je pa kmalu umrl.

Dama v restavraciji

Po načelih dostojnosti se dama v družbi ne sme lepotičeti. Isteči mnenja je tudi plačilni natakar v neki kolski restavraciji. O tem se je prepričala hčerka nekega kolskega vladnega svetnika, ko si je hotela za mizo v restavraciji napudrila obraz. Pristopil je plačilni natakar samo voljo gostov, ki so se čutili pikirane s tem, da je hčerka vladnega svetnika izpremenila restavracijsko mizo v toaletno mizico. Zanimalo bo, kakšno stališče zavzame v tem primeru sodišče.

Oče javno kompromitirane hčerke je vložil tožbo proti lastniku restavracije odnosno njegovemu uslužbencu, češ, da je njegovo hčerko vrgel iz restavracije in jo s tem seveda globoko razrazil. Restavratne so ugovarjajo, da je izpolnil plačilni natakar samo voljo gostov, ki so se čutili pikirane s tem, da je hčerka vladnega svetnika izpremenila restavracijsko mizo v toaletno mizico. Zanimalo bo, kakšno stališče zavzame v tem primeru sodišče.

Petkratni morilec je 33letni zidar Piderman. Otročički so bili stari od 4 do 9 let. Zločin je bil izvršen zvečer, ko so bili otročički že v postelji. Piderman je počakal, da so zaspali, potem pa je vsem po vrsti zadrgnil vrat. Po groznem dejanju je odšel iz hiše k sosedu, kjer je bila njegova žena v gosteh. Potegnil je iz žepa revolver in

co, imajo največ koz, ki jih je na vsem svetu 170 milijonov. V Indiji jih imajo 30 milijonov, na Kitajskem 22, v Rusiji 15, v Turčiji 10. Zelo malo koz imajo v Ameriki, Avstraliji in v Angliji. Konj je razmeroma že malo na svetu, okrog 110 milijonov. Pred 20 leti jih je bilo še nad 200 milijonov. V Rusiji jih je 35 milijonov, v Zedinjene državah 20, v Argentini 9, na Kitajskem 4 in pol milijona. Oslov, mežgov in mul je na vsem svetu 28 milijonov.

Najbolj razširjena domača žival na svetu je pes. Poskus seštevi vse pse na svetu se še ni posrečil. Neki Američan jih je našel 2 milijardi. Mož pa ni povedal, kako je prišel do tega števila. Mirno lahko rečemo, da je na svetu najmanj 1,2 milijarde psov. Perutnine in kuncev je na svetu najmanj 2 in pol milijarde. Velblodov, ki veljajo v nekaterih državah za domače živali, je 4 milijone. Severnih jelenov, ki počasi izumirajo, je na svetu še okrog 60.000.

Vse domače živali je na svetu okrog 65⁶⁰ milijonov. Po najnovejših statističnih podatkih je vseh ljudi na svetu nad 2000 milijonov. Tako vidimo, da pridejo na vsakega človeka dobre tri domače živali, kar bi ne bilo tako slablo, da si ne laste nekateri pravice imeti jih po več sto, a drugi nimajo nobene.

70 letnica Paderewskega

Slavni poljski pianist in skladatelj Jan Ignac Paderewski je praznoval včeraj 70letnico. Poljaki so ga spomnili ne samo kot velikega umetnika, temveč tudi kot moža, ki je bil prvi voljeni predstojnik poljske republike po svetovni vojni.

Paderewski je plemič iz Kurylowke v ruskem Podolju in kot pianist je zasedel že pred svojimi velikimi turnejami po inozemstvu. Bil je profesor na varšavskem konzervatoriju. Pozneje je poučeval v Strassbourgu, kamor je bil povabljen po zmagovalnih turnejah po Franciji in Angliji. Višek svoje slave je pa dosegel v Ameriki, kamor se je nedavno zopet napotil. Paderewski je eden najboljših interpretov Chopina. Tudi kot skladatelj je Chopinov učenec, dasi še daleč ni tako globok.

Grozna rodbinska tragedija

V sredo zvečer je pretresla vasico Malinov na Češkoslovaškem vest o grozni rodbinski tragediji. Mlad, ljubošumen mož je v zaslepjenosti zadavil svoje štiri otroke, ustrelil ženo in nevarno ranil v samomornilnem namenu še sebe. Predno je nameril revolver na se, je hotel ustreliti še soseda, kar se mu pa ni posrečilo.

Petkratni morilec je 33letni zidar Piderman. Otročički so bili stari od 4 do 9 let. Zločin je bil izvršen zvečer, ko so bili otročički že v postelji. Piderman je počakal, da so zaspali, potem pa je vsem po vrsti zadrgnil vrat. Po groznem dejanju je odšel iz hiše k sosedu, kjer je bila njegova žena v gosteh. Potegnil je iz žepa revolver in

ustrelil večkrat po nji. Zadel jo je v desno senco in v prsa, tako da se je vsa okrvavljenia zgrudila. S tem pa morilec še ni bil zadovoljen. Pomeril je na soseda, ki je pa v zadnjem trenutku skočil skozi okno in se tako rešil. Videlic, da soseda ne more zadeti, je nameril revolver proti sebi in se težko ranil v prsa.

Sosed je hitel na vso moč obvestil orovnike, ki so kmalu prispevali in prepeljali težko ranjeno ženo v bolničko, kjer so jo takoj operirali. Toda vse prizadevanje zdravnikov rešiti ji življenje, je bilo zmanj. Nesrečnica je kmalu po operaciji umrla. Morilec sam je ranjen sicer težko, toda nevarnost ni, da bi umrl. Vzrok grozne rodbinske tragedije je ljubosunost. Piderman je zapustil oporočo, v kateri pravi, da mu je sosed zapeljal ženo in da tega ni mogel prebolebiti.

125 jezikov v Evropi

Po zadnji statistiki mednarodnega lingvističnega zavoda govore evropski narodi 125 jezikov. Všeta pa niso narečja, ki jih je seveda še neprimerno več. Po številu prebivalstva, govorečega ta ali oni jezik, zavzema v Evropi prvo mesto nemščina, katero govori okrog 81 milijonov ljudi. To seveda ne pomeni, da je v Evropi 81 milijonov Nemcev, kajti v rubriki »nemščko govoreči« so v statistiki navedeni tudi prebivalci vzhodnih švicarskih kantonov, lužiški Vendti, pruski Mazuri itd., ki govore sičer nemščo narečje, ne pristejava se pa med Nemce. Drugo mesto zavzema rumunia, katero govori v Evropi nad 70 milijonov ljudi, tretje angleščina s 47 milijoni, četrto italijančina z 41 milijoni, peto francoščina z 39 milijoni itd.

Zadnje mesto v statistiki zavzema narodi, katere so drugi močnejši narodi skor popolnoma assimilirali, kakor n. pr. bretonski jezik v Franciji, baskiški v Španiji, keltski na Škotskem itd. Čisto na zadnjem mestu je mordvinski jezik, katregaj govori zdaj samo še nekaj tisoč pripadnikov poruselega plemena Mordva, prebivaločega ob jezeru Lovdoga v severni Rusiji.

NOGAVICE z ŽIGOM

KLJUC

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše